

Regionstyrelsen

Genomförandebeslut avseende utbyte av manöversystem på tunnelbanans gröna linje

Regionledningskontorets förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen föreslå att regionfullmäktige beslutar följande.

Trafiknämnden medges rätt att inleda genomförandefasen avseende ATS utbyte (manöversystem VICOS) på tunnelbanans gröna linje, till en total investeringsutgift på 132,3 miljoner kronor, inom ramen för 2026 års investeringsbudget och inriktningsnivåer för åren 2027–2035.

Sammanfattning

Manöversystemet på tunnelbanans gröna linje är den del i trafikstyrningssystemet som levererades av Siemens och har varit i drift sedan 1999. Delar av manöversystemet behöver uppgraderas för att säkerställa förlängd funktion till 2040.

Förslaget innebär att investeringen får gå direkt till genomförandefas med hänvisning till tidigare fattade beslut kring gröna linjens signalsystem, där de områden som normalt ingår i inriktnings- och planeringsfaserna klarlagts.

Regionledningskontoret gör ingen annan bedömning än vad som framgår av trafiknämndens beslut och föreslår att regionfullmäktige beslutar i enlighet med förslaget (TN 2024-0508).

Bakgrund

Den gröna linjen består av tre linjenummer och 49 stationer. För att garantera gröna linjens säkerhet och driftsäkerhet är det grundläggande att alltid ha ett välfungerande trafikstyrningssystem. Tunnelbanans gröna linjes manöversystem, VICOS – även benämnt Automatic Train Supervision (ATS) – utgör en vital del av trafikstyrningssystemet.

Det befintliga manöversystemet på gröna linjen (LZB730) är idag världsunikt och har utvecklats och levererats av Siemens. Liknande system ur LZB700-serien finns fortfarande i drift på ett fåtal platser i Asien, men tekniken avvecklas successivt och ersätts med modernare lösningar inom

Siemens produktportfölj. Eftersom systemet är Siemens egenutvecklade lösning, har företaget unik kompetens samt exklusiva rättigheter och behörigheter kopplade till trafikstyrningssystemet.

I det avtal om support- och underhållstjänster som tecknades år 2024 (TN 2024-0507) med Siemens, ställdes som villkor att en uppgradering av manöversystemet ska genomföras för att omfattas av avtalet. Syftet med villkoret är att säkerställa fortsatt drift av trafikstyrningssystemet på tunnelbanans gröna linje utan att begränsa funktionen fram till år 2040. Enligt avtalet ska de nödvändiga åtgärderna vara genomförda senast år 2028.

Trafiknämnden föreslår att investeringsobjektet går direkt till genomförandefasen med hänvisning till tidigare beslut om gröna linjens signalsystem. De moment som normalt ingår i inriktnings- respektive planeringsfasen har redan klarlagts i de tidigare besluten; Inriktningsbeslut anpassning trafikstyrningssystem med anledning av utbyggnaden av tunnelbanan och behovet av livstidsförlängningar (TN 2015-0991), Delgenomförandebeslut avseende livstidsförlängning av gröna linjens trafikstyrningssystem (TN 2015-0991), samt Delning av investeringsobjekt "Anpassning trafikstyrningssystem befintlig tunnelbana" samt Genomförandebeslut avseende "Livstidsförlängning av gröna linjens trafikstyrningssystem" (TN 2020-0553).

Effektmål

Investeringsobjektet är en del av projektet Livstidsförlängning Gröna linjen, vars mål är att säkerställa att trafikstyrningssystemet på gröna linjen kan fortsätta vara i drift fram till år 2040. Inom ramen för projektet planeras investeringen i ATS (manöversystemet VICOS) att tas i drift under 2029.

Investeringens effekt förväntas uppnås 2029 när uppgraderingen av manöversystemet är utförd. Effekten kan mätas genom att trafikstyrningssystemet fortsatt kan vara i drift efter den 31 december 2028, med bibehållen funktionalitet som idag, tills ersättningssystem finns på plats.

Om beslutet inte fattas kan inte Siemens garantera VICOS-systemets funktion efter den 31 december 2028. I det fall beslutet blir försenat uppstår risker för förseningar i genomförandet med ökade index- och projektkostnader som följd.

Regionledningskontorets förslag och motivering

Enligt Region Stockholms Policy och riktlinjer för god ekonomisk hushållning (RS 2023-0414) föregås ett genomförandebeslut av en planeringsfas. Trafiknämnden föreslår att investeringen går direkt till genomförandefasen med hänvisning till tidigare fattade beslut kring gröna linjens signalsystem enligt åtgärdsvals- och investeringsprocessen, där de moment som normalt ingår i inriktnings- respektive planeringsfasen har klarlagts.

Regionledningskontoret gör ingen annan bedömning än vad som framgår av trafiknämndens beslut och föreslår att regionfullmäktige beslutar i enlighet med förslaget (TN 2024-0508).

Ekonomiska konsekvenser

Den totala utgiften uppgår till 132,3 miljoner kronor, en utgiftsökning med 42,3 miljoner kronor jämfört med tidigare bedömning.

Den ekonomiska osäkerheten uppgår till elva miljoner kronor och ingår i totalutgiften för investeringen. Osäkerheten beror på att manöversystemet har många gränssnitt, och det är viktigt att säkerställa att samtliga osäkerheter kan hanteras inom investeringen.

Investeringsobjekt ATS uppgradering (manöversystem VICOS) på tunnelbanans gröna linje finns upptaget med en totalutgift om 90 miljoner kronor inom trafiknämndens ospecificerade ersättningsinvesteringar i investeringsplan 2026–2035. Utgiftsökningen om 42,3 miljoner kronor beror främst på förskjutningar och prisutveckling på marknaden, samt att budgeten endast omfattade hårdvarukostnaden. Utgiftsökningen finansieras via omprioriteringar, inom ramen för trafiknämndens ospecificerade ersättningsinvesteringar genom neddragningar eller förskjutningar, av åtgärder inom löpande upprustning och underhåll av befintlig anläggning inom signalsystem. Investeringen ryms därmed inom ramen för 2026 års investeringsbudget och inriktningsnivåer för åren 2027–2035.

Avskrivningskostnader efter att investeringen tagits i drift 2029 beräknas uppgå till elva miljoner kronor per år, vilket över en tolvårsperiod uppgår till 132,3 miljoner kronor. Räntekostnader till följd av investeringen uppgår i genomsnitt till 1,8 miljoner kronor per år, vilket över en tolvårsperiod uppgår till 21,8 miljoner kronor.

Investeringen bedöms inte medföra några förändrade drift- och underhållskostnaden jämfört med tidigare.

Emma Lennartsson
Regiondirektör

Katarina Holmgren
Ekonomidirektör

Beslutsunderlag

1. Trafiknämndens protokollsutdrag den 25 november 2025
2. Trafikförvaltningens tjänsteutlåtande 10 oktober 2025
3. Ekonomibilaga med investeringskalkyl

Beslutsexpediering

1. Trafiknämnden

Godkänd av Emma Lennartsson, 2025-11-24